

W Stadninie posadowskiej natomiast zdecydowanie największy procent klaczy oceniany jest pod siodłem (24,4% w roku 1995 i 34,5% w roku 2000). Część klaczy (w roku 1995 – 15,5%) sprawdzonych jest pod siodłem w skokach przez przeszkody, w której to dyscyplinie specjalizują się członkowie sekcji jeździeckiej przy SK Posadowo.

Największe zmiany w latach 1995–2000 nastąpiły w SK Racot. Próby dzielności przeprowadzane są tam ponownie od roku 1996. Próbom poddaje się wszystkie 3-letnie klacze po 100-dniowym treningu. Ocenie podlegają: ruch luzem (stęp, kłus, galop); skoki luzem (chęć, technika skoku, możliwości); ruch pod jeźdźcem; chęć współpracy z jeźdźcem.

Autorzy programu prób wprowadzonych w SK Racot podkreślają, że od młodego konia nie należy wymagać wykonania określonego programu ujeżdżenia. Ważnym elementem jest natomiast ocena ruchu: jego mechaniki, elastyczności, dynamiki, wydatności. W ocenie skoków należy wziąć pod uwagę: ambicję, odwagę; technikę – pracę głowy i szyi, grzbietu, przednich i tylnych nóg; szybkość i dynamikę. Bardzo ważna jest chęć współpracy z jeźdźcem, który ocenia

zachowanie się konia, jego uległość, posłuszeństwo oraz reakcje na pomoce.

Z powyższych informacji wynika, że klacze elitarne ze stadnin poznańskich oceniane są pod względem wartości użytkowej przede wszystkim w próbach dzielności, przeprowadzanych w macierzystych stadninach. Ocenę tę należy traktować jako wstępną, dlatego ważne jest kontynuowanie kariery klaczy w czempionatach i sportach konnych.

Przedstawione próby dzielności dla klaczy szlachetnych są (siłą rzeczy) niejednolite, przeprowadzane w różnych warunkach i na różnych zasadach. W związku z reorganizacją państwowych jednostek hodowlanych oraz zmniejszaniem погоłowia ogierów w stadach można stworzyć warunki do lepszej oceny wartości użytkowej klaczy, wykorzystując zarówno bazę pomieszczeniową, jak i wykwalifikowaną obsługę oraz ujeżdźczy. Warunkiem jest jednak odpowiedni program prób, zarówno stacjonarnych jak i polowych, który umożliwiłby należytą ocenę klaczy i wyłonienie osobników najlepszych.

Pokazy koni czystej krwi arabskiej w roku 2000

Marian Budzyński, Krystyna Chmiel

AR w Lublinie

X Wiosenny Młodzieżowy Pokaz Koni Czystej Krwi Arabskiej w Białce, który odbył się 3-4 czerwca 2000 r., zbiegł się z 70-leciem tego Stada Ogierów, toteż cechował się szczególnie uroczystą oprawą. Odbywał się równocześnie z V Młodzieżowym Pokazem Koni Czystej Krwi Arabskiej Hodowli Prywatnej i III Młodzieżowym Championatem Koni Małopolskich.

W pokazie wzięło udział 86 rocznych i dwuletnich koni czystej krwi (36 ogierków i 50 klaczek), będących własnością 3 Stadnin Koni Spółek Skarbu Państwa i 19 wystawców prywatnych, w tym Spółki Tarus Arabians, nowych właścicieli stada z SK Kurozwęki. To spowodowało, że najlicniejszą stawkę na pokazie w Białce zaprezentował sektor prywatny (tab. 1). Dzięki współpracy Polskiego Towarzystwa Hodowców Koni Arabskich z Polskim Związkiem Hodowców Koni Arabskich konie z tego sektora klasyfikowane były w dwóch rankingach: ogólnym i przeznaczonym tylko dla koni właścicieli prywatnych, podwójnie więc przyznawano tytuły czempionów i Best in Show.

Pod względem średniej punktacji za konia powtórzyła się sytuacja z poprzednich lat, kiedy po jednej stronie „kreski” znalazły się SK Michałów i Janów Podlaski (przy bardzo wielkich różnicach między średnimi ogólnymi), natomiast po drugiej – cała reszta, bez względu na sektor własności. W różnych klasach według płci i wieku prowadził raz Janów, raz Michałów, w zależności od gustu sędziów, preferujących określony typ konia. W tym roku w Białce w klasach ogierków

rocznych i dwuletnich wyższą punktacją na sztukę uzyskały konie janowskie, a w klaczkach – michałowskie. Natomiast pod względem wybitnych jednostek zdecydowaną przewagę miał Michałów, stąd bowiem pochodził zarówno Champion Polski Ogierów Młodszych 2000, og. Gaspar, s., 1998 (Emigrant – Gaskonia po Probat), jak i Młodzieżowa Championka i Wicechampionka Klaczy, El Dorada, s., 1998 (Sanadik El Shaklan – Emigrantka po Eukaliptus) oraz Empiryka, s., 1998 (Monogramm – Emanacja po Eukaliptus). Ciekawe, że mimo równego wieku i bliskiego spokrewnienia czempiona ogierków z czempionkami klaczek (Emigrant jest synem Emigrantki, pełnej siostry Emanacji) reprezentują one inny typ urody. Gaspar był wyraźnie drobniejszy i suchszy, bardziej „wyrafinowany”, podczas gdy klaczki – rosłe, potężne, przypominające już ukształtowane matki stadne. Może mieć na to wpływ

Tabela 1
Porównanie koni różnych wystawców wg średniej punktacji w grupach wiekowych – Białka 2000

Klasa wiekowa	Janów Podlaski	Michałów	Białka	Właściciele prywatni	Łącznie prywatni
Ogierki roczne					
szt.	4	6	4	7	21
%	19,05	28,57	19,05	33,33	100,00
śr. pkt.	87,25	87,00	85,42	84,57	85,94
Ogierki 2-letnie					
szt.	3	5	2	5	15
%	20,00	33,33	13,34	33,33	100,00
śr. pkt.	89,11	88,33	85,17	85,40	87,09
Klaczki roczne					
szt.	6	7	5	15	33
%	18,18	21,21	15,15	45,46	100,00
śr. pkt.	87,78	88,29	86,93	84,69	86,35
Klaczki 2-letnie					
szt.	4	6	3	4	17
%	23,53	35,29	17,65	23,53	100,00
śr. pkt.	88,75	89,94	87,33	85,17	88,07
Łącznie					
szt.	17	24	14	31	86
%	19,77	27,91	16,28	36,04	100,00
śr. pkt.	88,12	88,39	86,33	84,84	86,72

Tabela 2
Porównanie koni różnych wystawców wg średniej punktacji w grupach wiekowych – Janów 2000

Klasa wiekowa	Janów Podlaski	Michałów	Białka	Właściciele prywatni	Łącznie
Klaczki roczne					
szt.	7	6	2	7	22
%	31,82	27,27	9,09	31,82	100,00
śr. pkt.	87,19	89,05	90,17	83,85	86,91
Klaczki 2-letnie					
szt.	5	5	–	3	13
%	38,46	38,46	–	23,08	100,00
śr. pkt.	89,26	90,60	–	85,89	89,00
Klaczki 4–6-letnie					
szt.	6	7	3	4	20
%	30,00	35,00	15,00	20,00	100,00
śr. pkt.	91,28	92,38	88,66	86,83	90,38
Klaczki 7–10-letnie					
szt.	5	3	3	1	12
%	41,67	25,00	25,00	8,33	100,00
śr. pkt.	90,06	90,00	89,78	84,66	89,52
Klaczki 11-letnie i starsze					
szt.	3	4	2	1	10
%	30,00	40,00	20,00	10,00	100,00
śr. pkt.	89,33	90,75	88,66	83,66	89,20
Ogierzy 4–8-letnie					
szt.	6	4	1	1	12
%	50,00	33,33	8,34	8,34	100,00
śr. pkt.	90,44	91,42	91,00	85,33	90,38
Ogierzy 9-letnie i starsze					
szt.	3	1	–	1	5
%	60,00	20,00	–	20,00	100,00
śr. pkt.	89,11	91,00	–	86,66	89,00
Łącznie					
szt.	35	30	11	18	94
%	37,23	31,91	11,70	19,16	100,00
śr. pkt.	89,50	90,79	89,42	85,12	89,07

zarówno późniejsze dojrzewanie ogierków, jak kuhailański rodowód matki Gaspara.

Wicechampionem Polski Ogierów Młodszych został Aslan, gn., 1998 (Eukaliptus – Algora po Probat), hod. SK Janów Podl., reprezentant linii żeńskiej założonej przez sławną kl.

Algeria. Przekazywany przez nią wybitny typ kuhailański, cechujący się szczególnie dużą suchością, długą szyją i horyzontalną linią górną, utrzymuje się w kolejnych pokoleniach potomnych mimo krycia ogierami w zupełnie innym typie.

Pokaz w Białce udowodnił, że w hodowli prywatnej rodzą się już osobniki nie tylko porównywalne z „państwowymi”, ale konkurujące z nimi o najwyższe nagrody. I tak, klasę I B ogierków rocznych wygrał nie tylko w rankingu koni prywatnych, ale i ogólnym, og. Mango, s., 1999 (Angor – Matura po Arbil), hodowli i własności Michała Bogajewicza. Ten suchy, pięknie ruszający się ogierek z maleńkim pyszczkiem i wyrazistym okiem zasłużył na zdobyciu tytułu Championa Ogierów Młodszych i Best in Show Hodowli Prywatnej, a w rankingu ogólnym pretendował do tytułu Wicechampiona Polski Ogierów Młodszych. Stanowi on przykład wyjątkowo trafnego doboru ogiera (zesztorocznego Wicechampiona Polski, hod. SK Janów Podl., dzierzawionego przez M. Bogajewicza) do matki, wywodzącej się z cennej michałowskiej linii, założonej przez kl. Mitra, 1969.

Z hodowli M. Bogajewicza wywodzi się również Wicechampionka Klaczy Hod. Prywatnej, córka og. Angor, wyhodowana i prezentowana przez młodą, bardzo kochającą konie właścicielkę, kl. Damulka, s., 1999 (od Dekada po Eternit, matka derbisty og. Dekor, obecnie własność Natalii Napierała). Także i jej Angor przekazał duże czarne oko, bez śladu widocznego białka, malutką główkę, dużą suchość i zrównoważony, przyjazny charakter.

Młodzieżową Championką Klaczy Hodowli Prywatnej została kl. Nana, gn., 1998 (Fawor – Nejtyczanka po Banat), hod. SK Kurozweki, wł. Alicji Najmowicz, cechująca się wyjątkowo horyzontalną linią górną, często przekazywaną przez og. Fawor (tab. 3, 5).

Subiektywizm ocen sędziowskich, zwłaszcza w zakresie oceny za typ, nieraz dawał znać o sobie. Stąd wywodzą się różnice w ocenie tych samych klaczek rocznych i dwuletnich, startujących w Białce, a potem na Narodowym Pokazie w Janowie Podl. Nieraz te same osobniki znacznie różnią się punktacją i lokatą, np. michałowska Pustynna Róża, s., 1999 (Emigrant – Pustynna Tarcza po Pamir) w Białce zajęła zaledwie IV miejsce w swojej klasie z punktacją 89,67, podczas gdy w Janowie wygrała klasę I B i otrzymała tytuł Wicecham-

Ród męski	Liczba sztuk			%	Średnia punktacja na konia			Zwycięzcy czempionatów i wiceczempionatów
	ogierzy	klacze	łącznie		ogierzy	klacze	łącznie	
Saklavi I or. ar. Egipt	12	8	20	23,26	86,67	88,79	87,52	Gaspar – Ch. Og. Mł. Best in Show El Dorada – Mł. Ch. Kl.
Ibrahim or. ar. imp. 1907 r. do Antonin	8	8	16	18,60	86,42	87,38	86,90	Aslan – V.Ch. Og. Mł.
Ilderim or. ar. imp. 1900 r. do Sławuty	8	8	16	18,60	86,00	87,54	86,77	
Krzyżyk or. ar. imp. 1876 r. do Jarczowiec	3	3	6	6,98	86,44	86,89	86,67	
Kuhailan Haiifi or. ar. imp. 1931 r. do Gumnisk	1	6	7	8,14	86,67	86,50	86,52	Empiryka – Mł. V.Ch. Kl.
Kuhailan Afas or. ar. imp. 1931 r. do Gumnisk	2	16	18	20,93	88,17	85,66	85,94	Mango – Ch. Og. Mł. Best in Show Hod. Pryw. Elistan – V.Ch. Og. Mł. Hod. Pryw. Nana – Mł. Ch. Kl. Hod. Pryw. Damulka – Mł. V.Ch. Kl. Hod. Pryw.
Bairactar or. ar. imp. 1817 r. do Weil	2	1	3	3,49	84,67	87,00	85,44	

Tabela 3
Ranking rodów męskich wg średniej punktacji na konia – Białka 2000

Ród męski	Liczba sztuk			%	Średnia punktacja na konia			Zwycięzcy czempionatów i wiceczempionatów
	ogierzy	klacze	łącznie		ogierzy	klacze	łącznie	
Kuhailan Haifi or. ar. imp. 1931 r. do Gumnisk	14	4	18	19,15	89,83	91,25	90,15	Kwestura – V.Ch. Kl. St. Ekstem – Ch. Og.
Saklavi I or. ar. Egipt	11	2	13	13,83	89,60	88,83	89,48	El Dorada – Ch. Kl. Mł. Pustynna Róża – V.Ch. Kl. Mł. Emigrant – V.Ch. Og.
Ilderim or. ar. imp. 1900 r. do Sławuty	9	–	9	9,57	89,48	–	89,48	
Ibrahim or. ar. imp. 1907 r. do Antonin	15	4	19	20,21	88,84	89,75	89,03	
Krzyżyk or. ar. imp. 1876 r. do Jarczowiec	6	1	7	7,45	88,60	90,00	88,80	Eula – Ch. Kl. St. Best in Show
Kuhailan Afas or. ar. imp. 1931 r. do Gumnisk	16	3	19	20,21	87,79	91,22	88,33	
Latif or. ar. imp. do Francji	1	–	1	1,06	88,33	–	88,33	
Bairactar or. ar. imp. 1817 r. do Weil	5	3	8	8,52	87,46	88,11	87,70	

Tabela 4
Ranking rodów męskich wg średniej punktacji na konia – Janów 2000

poniki Polski Klaczy Młodszych, z oceną 91,33 pkt. Podobnie zwyciężczyni klasy I A w Janowie, reproduktorski debiut swojego ojca, kl. Wilga, s., 1999 (Ekstem – Wenessa po Egon), hod. SK Michałów, w Białce zajęła zaledwie V miejsce w swojej klasie i otrzymała 87,67 pkt., podczas gdy w Janowie – 90,33 pkt.

W XXII Polskim Narodowym Pokazie Koni Arabskich Czystej Krwi w Janowie Podlaskim 11 sierpnia 2000 wzięły udział 94 konie w 7 klasach wiekowych – łącznie 77 klaczy i 17 ogierów, prezentowanych przez 3 SKSP i 12 wystawców prywatnych, w tym spadkobiercę dawnych właścicieli SK Kurozwęki. Stwierdzono, że zmniejszył się rozrzut między średnimi punktacjami na sztukę dla trzech Stadnin Koni Skarbu Państwa – Białka otrzymała punktację bardzo zbliżoną do Janowa (tab. 2). Wpłynął na to udział ogierów i klaczy starszych, poś-

ród których znalazły się wybitne osobniki. Jednak nie tylko to było przyczyną tego zjawiska – w klasie I A na drugie miejsce „wskoczyła” białcka roczniaczka Emika, s., 1999 (Eldon – Emoza po Ernal), w Białce również druga w swojej klasie.

Championat Klaczy Młodszych uzyskała michałowska El Dorada, powtarzając sukces z Białki (tab. 4, 6). Natomiast w klaczach starszych na czoło wysunęła się janowska Eula, gn., 1996 (Arbil – Euterpe po Probat), Championka Polski Klaczy Młodszych 1998, z oceną 93,33 pkt., pięcioma „dwudziestkami” i pierwszym miejscem w klasie III A. Więcej punktów (94,33) i aż osiem „dwudziestek” uzyskała Championka Polski Klaczy Młodszych 1996, Kwestura, kaszt., 1994 (Monogramm – Kwesta po Pesennik), hod. SK Michałów, zwyciężczyni równoległej podklasy wiekowej III B dla klaczy 4–6-letnich, ale Championką Polski Klaczy Starszych została os-

Rodzina żeńska	Liczba sztuk			%	Średnia punktacja na konia			Zwycięzcy czempionatów i wiceczempionatów
	ogierzy	klacze	łącznie		ogierzy	klacze	łącznie	
Scherife or. ar. imp. 1902 r. do Babolnej	2	2	4	4,65	88,17	89,67	88,92	Aslan – V.Ch. Og. Mł.
Milordka ur. ok. 1810 r. w Sławucie	6	8	14	16,28	86,83	90,12	88,71	El Dorada – Mł. Ch. Kl. Empiryka – V.Ch. Kl. Mł.
Semie or. ar. imp. 1902 r. do Babolnej	–	1	1	1,16	–	87,67	87,67	
Szweykowska ur. ok. 1800 r. w Sławucie	1	2	3	3,49	87,33	87,50	87,44	
Wołoszka ur. ok. 1810 r. w Sławucie	3	3	6	6,98	88,00	86,60	87,33	Elistan – V.Ch. Og. Mł. Hod. Pryw.
Gazella or. ar. imp. 1845 r. Jarczowiec	7	9	16	18,60	87,62	86,70	87,11	Gaspar – Ch. Og. Mł. Hod. Pryw. Mango – Ch. Og. Mł. Hod. Pryw. Best in Show Hod. Pryw.
Chérifa or. ar. imp. 1870 r. do Francji	–	1	1	1,16	–	87,00	87,00	
Rodania or. ar. imp. 1880 r. do Anglii	1	3	4	4,65	84,67	87,33	86,67	Nana – Mł. Ch. Kl. Hod. Pryw.
Szamrajówka ur. ok. 1810 r. w Białocerkwi	3	5	8	9,30	86,22	86,60	86,46	
Selma or. ar. ur. ok. 1865 r. w Egipcie	2	3	5	5,81	85,83	85,66	85,73	
Ukrainka ur. ok. 1815 r. w Sławucie	2	3	5	5,81	85,17	85,89	85,60	Damulka – Mł. V.Ch. Kl. Hod. Pryw.
Mlecha or. ar. imp. 1845 r. do Jarczowiec	5	6	11	12,79	84,60	85,33	85,00	
Sahara or. ar. imp. 1845 r. do Jarczowiec	3	4	7	8,16	85,44	83,75	84,48	
Adjuze or. ar. imp. 1885 r. do Babolnej	1	–	1	1,16	84,33	–	84,33	

Tabela 5
Ranking rodzin żeńskich wg średniej punktacji na konia – Białka 2000

Tabela 6
Ranking rodzin żeńskich wg średniej punktacji na konia – Janów 2000

Rodzina żeńska	Liczba sztuk			%	Średnia punktacja na konia			Zwycięzcy czempionatów i wiceczempionatów
	ogierey	kłacze	łącznie		ogierey	kłacze	łącznie	
Milordka ur. ok. 1810 r. w Sławucie	16	2	18	19,15	90,37	92,50	90,61	El Dorada – Ch. Kl. Mł. Ekstern – Ch. Og. Emigrant – V.Ch. Og.
Selma or. ar. ur. ok. 1865 r. w Egipcie	3	–	3	3,19	90,44	–	90,44	
Sahara or. ar. imp. 1845 r. do Jarczowiec	5	1	6	6,38	89,67	89,67	89,67	Eula – Ch. Kl. St.. Best in Show
Sherife or. ar. imp. 1902 r. do Babolnej	3	1	4	4,26	89,44	89,33	89,41	
Rodania or. ar. imp. 1880 r. do Anglii	4	1	5	5,32	88,83	91,00	89,27	Pustynna Róża – V.Ch. Kl. Mł.
Szamrajówka ur. ok. 1810 r. w Białocerkwi	12	1	13	13,83	88,91	90,66	89,05	
Gazella or. ar. imp. 1845 r. do Jarczowiec	12	4	16	17,02	88,55	90,00	88,91	Kwestura – V.Ch. Kl. St.
Szweykowska ur. ok. 1800 r. w Sławucie	2	1	3	3,19	87,83	90,00	88,55	
Mlecha or. ar. imp. 1845 r. do Jarczowiec	9	3	12	12,77	88,44	88,77	88,53	
Włoszka ur. ok. 1810 r. w Sławucie	2	1	3	3,19	87,67	88,66	88,00	
Chérifa or. ar. imp. 1870 r. do Francji	2	1	3	3,19	87,33	88,66	87,77	
Ukrainka ur. ok. 1815 r. w Sławucie	5	1	6	6,38	86,53	90,33	87,17	
Semrie or. ar. imp. 1902 r. do Babolnej	2	–	2	2,13	85,00	–	85,00	

tatecznie Eula, jako idealny przykład zgodności typu pokrojowego z rodowodem. We wszystkich liniach krwi reprezentuje prąd czysto kuhailański, a i urodę dostosowaną do tego typu – małą głowę z krótką partią pyskową, szczupaczym profilem, dużymi, szeroko rozstawionymi oczyma i nozdrzami; miała wyjątkowo długą szyję i suchość, porównywalną z przysłowiowym pieprzem przy nasycionej gniadej maści, jaką Beduini nazywali „barwą dojrzałych daktyli”. Za tą wyjątkową typowość i charyzmę została nie tylko Championką Klaczy, lecz także Best in Show.

Konkurentką do tego tytułu była Championka Klaczy Młodszych, El Dorada – dla odmiany reprezentująca pokrój i rodowód czysto saklawiański. Toteż do wyboru Best in Show stanęły obok siebie idealne reprezentantki skrajnie odmiennych typów pokrojowych.

Trzecim pretendentem do tytułu Best in Show był aktualny Champion Polski Ogierów, Ekstern, s., 1994 (Monogramm – Ernestyna po Piechur), przebywający w dzierżawie w Belgii. Oprócz kapitalnych możliwości ruchowych i linii górnej zbliżonej do linii prostej, wykazał się również jako ojciec urodziwych koni pokazowych. Zwycięzcy klasy I A, obdarzona wyjątkowym „bukietem” Wilga, należy do pierwszej stawki jego przychowka w SK Michałów. Chyba po ojcu odziedziczyła krótką, wypełnioną i horyzontalną linię górną, z ogonem zamkniętym w ruchu na grzbiecie!

Charakterystyczną tendencją zaobserwowaną na obu pokazach, widoczną szczególnie w roku 2000, było coraz mniejsze zróżnicowanie średnich punktacji poszczególnych koni między rodami męskimi (tab. 3, 4). Pomiedzy najlepszym a najgorszym wynikiem dla rodzin żeńskich (tab. 5, 6) występował dużo większy rozrzut. Przypuszczalnie przyczyną tego zjawiska jest coraz większa liczba hodowców prywatnych, dysponujących materiałem żeńskim o zróżnicowanej jakości, mających równy i nieograniczony dostęp do najlepszych re-

produktorów, kryjących w SKSP. Wskutek tego na pokazach pojawia się potomstwo tych samych reproduktorów reprezentujące bardzo różną klasę, które swoimi skrajnymi ocenami doprowadza do „wyrównania” średnich. Różnice jakościowe między poszczególnymi rodzinami żeńskimi są bardziej widoczne, gdyż większa koncentracja wybitnych osobników (np. w rodzinie kl. Milordka, której średnią od lat zawyża wyjątkowo urodziwa linia kl. Emigracja) w istotnym stopniu wpływa na wysokość średniej.

50-LECIE ZOOTECHNIKI WROCŁAWSKIEJ

Z okazji 50-lecia powołania Wydziału Zootechnicznego Wyższej Szkoły Rolniczej, obecnie Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej we Wrocławiu organizujemy w dniu 23.06.2001 r. zjazd absolwentów wszystkich roczników. W programie spotkanie w Uczelni, w Katedrach i bankiet w Hotelu Park Plaza****. Cena bankietu 120 zł, cena Hotelu Park Plaza**** – 320 zł, Tumskiego** – 80–150 zł, DS 21–40 zł.

Zgłoszenia do 28.02.2001 r. prosimy przysyłać na adres:

Prof. dr hab. Henryk Geringer lub mgr Ewa Formicka
 ul. Kożuchowska 7
 51-631 Wrocław
 tel/fax (71) 32-05-785;
 tel. (71) 32-05-783
 e-mail: formicka@gen.ar.wroc.pl